

Barişa Giden Yolda Başarısız Müzakere Örneği: Sri Lanka Hükümeti - LTTE Görüşmeleri

Yusuf Çınar

Selçuk Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü Araştırma Görevlisi

liberal düşünce Yıl 19, Sayı 75, Yaz 2014, s. 31-50

Özet

18. Yüzyılda Sri Lanka adasında Sinhaleseler-Tamiller arasındaki çatışmanın temelinde ırksal, dinsel, dilsel sebepler yatarken; 19. Yüzyılın başından itibaren adada Batı demokrasisinin izleri, İngiliz sömürü sistemi ile birlikte görünmeye başlamış ve iki grup arasındaki çatışma, etnik grupların temsil sorununa dönüşmüştür. Temeli kolonyal döneme dayanan Tamil sorunu, Sri Lanka'nın bağımsızlığı sonrasında Tamil etnik grubunun siyasî, kültürel ve ekonomik haklarını siyasî erkten alamaması olarak tanımlanabilir. Sri Lanka'da Tamil sorununun bir sonucu olarak Tamil Kaplanları (Liberation Tigers of Tamil Eelam, LTTE) 1980'lerin başlarında ortaya çıkmıştır. Sri Lanka Hükümeti, Tamil milliyetçi örgütleri ile 1985 yılından itibaren müzakereler için bir araya gelmiştir. Bu görüşmeler çerçevesinde 22 Şubat 2002'de LTTE ile Sri Lanka Hükümeti arasında ateşkes antlaşması imzalanmıştır. 2002 yılında imzalanan ateşkes antlaşması, Sri Lanka Hükümeti ve LTTE'nin şiddeti arttırması sonucunda 2006 yılında etkisiz hale gelmiştir. Bu çalışma Sri Lanka Hükümeti ile LTTE arasında yaklaşık 20 yıl süren müzakerelerin olumlu sonuçlanmamasının ve çatışmanın dönüştürülememesinin nedenlerini ortaya koymaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Karşılıklı Etkileşim Çemberi, Müzakere, Sri Lanka Hükümeti, LTTE.

Abstract

While the conflict between the Sinhalese and the Tamils in the Sri Lankan Island in the eighteenth century was based on racial, religious and linguistic reasons, the traces of the western democracy in the island started to appear by the English colonization system since the beginning of the nineteenth century, and the conflict between the two groups transformed into a problem of representation of ethnic groups. The Tamil problem originating from the colonial period can be described as the ethnic Tamil groups cannot take their political, cultural, and economic rights from the political power after the independence of Sri Lanka. In Sri Lanka, because of the Tamil problem, the Tamil Tigers (Liberation Tigers of Tamil Eelam,

LTTE) appeared in the beginnings of 1980's. The Sri Lankan Government came together with the Tamil nationalist organizations for negotiations by 1985. Under the framework of these negotiations, LLTE and the Sri Lankan Government signed a ceasefire agreement in February 22, 2002. The ceasefire agreement signed in 2002 became ineffective in 2006 by rising of violence between the Sri Lankan Government and LTTE. This study will try to treat the reasons that the negotiations, which continued approximately for 20 years between the Sri Lankan Government and LTTE, could not be concluded in a positive manner and that the conflict could not be transformed.

Key Words: *Mutual Reaction Circle, Negotiation, the Sri Lankan Government, LTTE*

Giriş

Çatışma kavramı, gelişimi itibariyle negatif bir anlam yüküldür. Çatışma en basit tanımı ile kavga, saldırganlık ve korku anlamına gelmektedir (Akyeşilmen, 2013: 19). Çatışma kavramının literatürde birçok tanımı yapılmasına rağmen ortak bir tanımda fikir birliğine varılamamıştır. Galtung, çatışmayı kriz ve fırsatlar toplamı olarak tanımlamaktadır (Galtung, 2007: 19). Çatışmanın iyi yönetilmesi kayıpları azaltabilir, hatta olumlu sonuçlar dahi doğurabilir. Çatışmanın kötü yönetilmesi ise kayıpları arttırabildiği gibi tamiri mümkün olmayan sonuçlar da doğurabilir (Akyeşilmen, 2013: 19). Uğruna insanların ölmesine, ülkelerin birbirleri ile savaşmasına yol açan çatışmalar birçok farklı sebepten ortaya çıkabilmektedir. Çatışmanın yapısal sebepleri arasında ekonomik, etnik, sosyal sebepler ve tarihsel arka plan, temsil sorunu sıralanabilir (Jeong, 2008: 43).

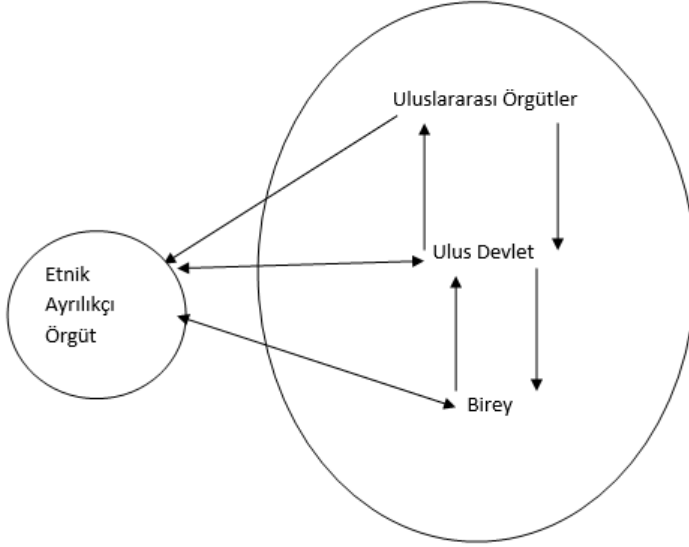
Siyasal kriz siyasal sistemde meydana gelen tıkanmanın toplumsal yanısıması olarak tanımlanabilir. Başka bir ifade ile devlet yönetimine halkın katılımının sınırlı kalması veya temsil sorununun yaşanması siyasî krizlerin en önemli sebebi konumundadır (Yılmaz, 2003: 15) Siyasal kriz bir bakıma iktidar ile toplumun farklı grupları arasında var olan çatışma unsurlarının görünür hale gelmesini ifade etmektedir. Siyasal krizler toplumsal çatışmayı tetikleyebilmekte ve iç savaşa sebep olabilmektedir. Özellikle etnik çatışmalarda, Sri Lanka örneğinde olduğu gibi, siyasal kriz temsil sorunu anlamını taşımakta ve çatışmanın yapısal sebebini oluşturmaktadır.

UNESCO'ya göre çatışma, insan belleğinde başlamaktadır ve yine barış insan belleğinde inşa edilmektedir (UNESCO, 2012: 1). Bu bağlamda Waltz 1959 yılında yazmış olduğu "Man, the State and War" (İnsan, Devlet ve Savaş) adlı eserinde savaşın sebeplerine dair üç türlü analiz düzeyi üzerinde durmuştur: (i) Birey, (ii) devlet ve (iii) sistem. Buna göre çatışmanın aktörleri kişi, millet veya devlet olabilmektedir (Burchill vd., 2009: 36). Bu bağlamda Sri Lanka'da yaklaşık çeyrek asır süren etnik çatışma ulus devlet ve Waltz'un dönem itiba-

riyle hesaba katmadığı etnik ayrılıkçı örgüt Tamil Kaplanları (LTTE) arasında gerçekleşmiştir. Etnik ayrılıkçı örgütlerin çatışmanın bir aktörü olarak kabul görmemesi aslında birey, devlet ve sistemin ortaya koyduğu çözüm önerilerinin çatışmanın dönüştürülmesi aşamasında bazı noktalarda eksik kalabilmesine sebep olmaktadır.

Çatışmanın sona erdirilmesi için üç analiz düzeyinden hareketle üç çözüm önerisi sunulmaktadır. Birey tabanlı analiz düzeyleri, çatışmanın hal-kin eğitilmesiyle azaltılabileceğini iddia etmektedir. Devlet düzeyli yapılan analizler, devletlerin demokratikleşmesiyle çatışmanın önüne geçilebileceğini belirtmektedir. Sistem seviyesinde çatışma analizi ise çatışmanın barışçıl örgütler aracılığı ile sona erebileceğini ifade etmektedir (Galtung, 2007: 17 ve Jeong, 2008: 43). Bu üç analiz düzeyi sistematığında çatışmanın dönüşüm süreci, sistem düzeyinden devlet düzeyine ve devlet düzeyinden birey düzeyine kadar yukardan aşağı bir etkileşim söz konusudur.¹ Bu etkileşimi Batı çatışma çözüm metodu olarak tanımlayabiliriz. Başka bir ifade ile birey-devlet ve sistem karşılıklı olarak birbirini besleyerek çatışmanın barışçıl yollarla çözümünü sağlamaktadır. Avrupa'da yaşanan Kuzey İrlanda ve Bask sorununun müzakereler aracılığıyla çözülmesi bunun en iyi göstergesidir. Batı müzakere sisteminde etnik ayrılıkçı örgüt ile uluslararası örgütler, ulus devlet, birey yani üç analiz birimi Karşılıklı Etkileşim Çemberinde (bkz. Tablo 1) olduğu gibi etkileşime geçebilmektedir. Özellikle Batı'da yaşanan çatışmalara uluslararası örgütlerin hiyerarşik üstünlüğünü kullanarak etnik ayrılıkçı örgütlere baskı yapabilmesi etnik ayrılıkçı örgütlerin müzakereleri sürdürmelerine olumlu katkı yapmaktadır. Karşılıklı etkileşim çemberinde anlatıldığı üzere Batıda yaşanan etnik çatışmalarda uluslararası örgütler-ulus devlet-birey arasında meydana gelen karşılıklı etkileşim, daha esnek, daha geniş alanda meydana gelmektedir. Sri Lanka'da etnik çatışmanın sonlandırılması noktasında Batı çatışma metodu yani müzakereler denenmiş; fakat olumlu sonuç alınmamıştır.

¹ Bu bağlamda çatışmaların yıkıcılığını önlemek, güvenliği sağlamak ve barışı tehditlere karşı korumak maksadı ile Birleşmiş Milletler (BM) kurulmuştur. BM'nin bir diğer görevi ise barışı tehlikeye atabilecek uluslararası uyuşmazlıkları barışçıl yollar aracılığı ile çözüme kavuşturmadır. BM şartı bir nevi çatışmaların nasıl yönetileceğine dair ipuçları vermektedir. Bu bağlamda BM'ye göre uluslararası barışı tehlikeye düşürebilecek anlaşmazlıkları taraflar arasında görüşme, soruşturma, arabuluculuk, uzlaşma, hakemlik ve yargısal çözüm yollarıyla veya bölgesel kuruluşlar aracılığıyla uzlaştırmak, çözmek mümkündür *Birleşmiş Milletler Antlaşması* Bölüm VI, Madde 33.

Tablo 1. Batı'da Yaşanan Etnik Çatışmalarda Karşılıklı Etkileşim Çemberi²

Müzakerenin en temel hedefi şiddetin durdurulması ve böylece tarafların ortak karar alabilmelerine yardımcı olmasıdır (Dağcı ve Çaman, 2014: 1141), Çıkar temelli (*interest based*) müzakere tekniği etnik çatışmaların müzakere yoluyla daha kolay çözülmesini sağlayabilir. Bu bağlamda çıkar temelli müzakere tekniğinde en önemli kural, müzakerelerin alevlendiği dönemde provokasyonlardan kaçınmaktır. İkinci en önemli adım ise karşı tarafı memnun edebilecek önemli bir adımın diğer tarafın atmasıdır. Bu şekilde diğer tarafın müzakerenin devamı konusunda ne düşündüğü daha kolay anlaşılabilir. Bu tekniği kullanan tarafın süreç sonunda elde edeceği en önemli başarı karşı tarafın daha kolay “evet” demesini sağlamaktır (Dağcı ve Çaman, 2014: 1142). Bu minvalde anlaşmazlığın taraflar arasında iletişim kanallarını kapattığı süreçte üçüncü bir tarafın devreye girmesi arabuluculuk olarak tanımlanabilir. Sri Lanka’da Tamil Kaplanları yetkilileri ve Hükümet yetkilileri Norveç arabuluculuğunda müzakerelere devam etmişlerdir.

Bu çalışmanın en temel amacı Batı çatışma çözme tekniği olan “müzakereler”in Tamil Sorunu’nu çözmede başarısız olma sebeplerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda çalışmanın birinci bölümünde Sri Lanka Hükümet güçleri ile etnik ayrılıkçı örgüt LTTE arasında süren iç savaşın sonuçları;

² Yazar tarafından hazırlanmıştır.

ikinci bölümde ise taraflar arasında yaklaşık 20 yıl süren müzakere süreci ele alınacaktır. 11 Eylül olaylarının müzakere sürecine etkisi ise üçüncü bölümde analiz edilecektir.

İç Savaşın Sonuçları

Sri Lanka adası Sinhalese, Burgerler, Avrupalılar, Hindistanlılar ve Müslümanlara ev sahipliği yapmaktadır. Çoğunluğu oluşturan Sinhaleseler'in adaya Bengal yakınlarından 2000 yıl önce geldikleri varsayılmaktadır. Tamil halkının ise, M.Ö. 500 yıllarında adaya Güney Hindistan'dan geldiği tahmin edilmektedir. Sri Lanka adası, kolonyal güçlerden Portekiz, Hollanda ve Britanya hâkimiyetini görmüştür. Sri Lanka'nın etnik unsurları arasındaki çatışma, Hollanda egemenliği biterken baş göstermeye başlamıştır (Ragupathy, 1986: 10). 18. Yüzyılda Sri Lanka adasında Sinhaleseler-Tamiller arasındaki çatışmanın temelinde ırksal, dinsel, dilsel sebepler yatarken, 19. Yüzyılın başından itibaren adada Batı demokrasisinin izleri, İngiliz sömürü sistemi ile birlikte görünmeye başlamış ve iki grup arasındaki çatışma etnik grupların temsil sorununa dönüşmüştür (Weerwadana, 1952: 278). Üstelik 19. yüzyılda İngiliz hâkimiyeti ile birlikte, çatışmanın temelinde yatan ırk, dil ve din ayrılığına İngilizlerin kendi ekonomik çıkarlarını gözetken politikalar vasıtası ile ekonomik sebepler de eklenmiştir. Bağımsızlık öncesinde iki grup arasındaki çatışma unsurları (ekonomik sebepler, dil sorunu, dinî unsurlar) bağımsızlık sonrasında temsil sorunu etrafında bir araya gelmiştir. Bağımsızlık sonrasında Britanya İmparatorluğu'nun, iktidar erkini çoğunluğu etkin kılacak şekilde devretmesi, halklar arasındaki çatışmayı alevlendirmiştir. Temeli kolonyal döneme dayanan Tamil sorunu Sri Lanka'nın bağımsızlığı sonrasında Tamil etnik grubunun siyasî, kültürel ve ekonomik haklarını siyasî erkten alamaması olarak tanımlanabilir. Sri Lanka'da Tamil sorununun bir sonucu olarak Tamil Kaplanları ortaya çıkmıştır (Bailey, 2007: 22).

Sri Lanka'da Sinhalese ve Tamil halkarı arasındaki çatışmanın temelinde din, dil, ırk ve statü farklılıklarının Sinhalese ve Tamil milliyetçi grupları tarafından Sri Lanka adasında kendi egemenliklerini hâkim kılmak için kullanılması yatmaktadır. Hükümet güçleri ve LTTE militanları arasında 2006 yılında süren çatışmalar sonucunda kayıp insanlar ortaya çıkmış, 300 bin kişi yerinden olmuştur. Sri Lanka Hükümeti, operasyonlar esnasında Tamil halkının LTTE'ye verdiği desteği kesmesini istemiştir, bu bağlamda birçok sivil Tamil fişlenmiş veya ortadan kaybolmuştur. Hükümet halkın desteğini almak için 2006 yılında anayasal değişiklikler gerçekleştirmiştir (Internaotinal Crisis Group Asia Report, 2009: 23). Askerî alanda ise Sri Lanka Hükümeti, 2007-

2008 yılında orduya ayrılan bütçeyi %45 artırmıştır. Sri Lanka Ordusunun kapasitesi 50 bin kişiden 160 bin kişiye çıkartılmıştır (Research Paper, 2009: 18). Ordu, askerî hazırlıklarını tamamladıktan sonra, gerillalara yönelik operasyonları giderek arttırmıştır. Diğer yandan da Sri Lanka Hükümeti 2006 sonu itibarıyla Norveç'in öncülüğünde yapılan 6 yıllık ateşkese resmen son vermiştir.

Şubat 2009'da Sri Lanka Ordusu, LTTE'yi 30 km'lik alana sıkıştırmıştır. 17 Mayıs 2009'da LTTE, 300 metrelik alana hapsolmuştur. Mayıs ayı, kurulduğu günden itibaren LTTE'yi yöneten Velupillai Prabhakaran'ın çatışmalar sırasında hükümet güçleri tarafından öldürülmesine tanıklık etmiştir (Research Paper, 2009: 22). LTTE militanlarının ölmesi sonucu 30 yıldır süren iç savaş son bulmuştur. Yaşanan çatışmalarda 85 bin kişi hayatını kaybederken yüz binlerce kişi evlerini terk etmek zorunda kalmıştır. Sri Lanka'daki iç savaş, Batı yöntemleri olan müzakere ve uzlaşma ile değil; Hükümet Güçleri'nin LTTE'yi etkisiz hale getirmesiyle Sri Lanka Hükümeti açısından çatışmanın şiddet unsuru ortadan kaldırılmıştır.

Başarısız Müzakereler

Sri Lanka Hükümeti, Tamil milliyetçi örgütleri ile 1985 yılından itibaren müzakereler için biraraya gelmiştir. Bu ilk görüşme, *Birinci Barış Görüşmesi* olarak literatüre geçmiştir. *Birinci Barış Görüşmesi*'ne Sri Lanka Hükümeti temsilcisi olarak Dr. H W Jayawadena ve LTTE temsilcisi olarak da L. Thilakar katılmıştır. Birinci Barış Görüşmeleri 13 Temmuz 1985 tarihinde başlamış 12 Ağustos 1985 yılına kadar devam etmiştir. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, Birinci Barış Görüşmeleri'ne LTTE ile birlikte diğer TULF, PLO-TE, EPRLF, EROS gibi Tamil milliyetçi gruplarının da iştirak etmesidir. Bu görüşmeler dört ana unsur üzerinde devam etmiştir: (i) Tamillerin bölgesel milliyetlerinin tanınması, (ii) Tamillerin yaşadığı yerlerin "*Tamil Yurdu*" olarak tanınması, (iii) Tamil milletinin kendi kaderini tayin (*self-determination*) hakkının tanınması ve (iv) Sri Lanka'da yaşayan bütün Tamillere vatandaşlık verilmesi hususudur. Birinci Barış Görüşmeleri esnasında, bu dört madde üzerinde yoğun tartışmalar yaşanmıştır. Fakat Birinci Barış Görüşmeleri'nin sonuçsuz kalmasının en önemli sebebi, Tamil temsilcilerinin Sri Lanka adasında yaşayan herkese vatandaşlık verilmesi isteği olmuştur (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 30). Sinhaleselere göre, Sri Lanka Hükümeti'nin bu maddeye olumsuz bakma sebebi, Hindistan'dan 21. Yüzyılın başında gelen Tamillerin Lanka adasının insanları olmaktan daha çok, işgalci olarak kabul edilmesidir. Bir diğer önemli unsur, Tamil milliyetçi gruplarının

taleplerinin ilk üç maddesi dolaylı olarak dördüncü madde ile ilgilidir. Çünkü Sri Lanka Hükümeti, dördüncü maddeyi kabul etmeyerek, Tamil nüfusunun yarıdan fazlasını yok saymaya yönelik tavır takınmıştır. Bundan dolayıdır ki, Birinci Barış Görüşmeleri'nin sonunda başarı sağlanamamıştır. Sri Lanka Hükümeti ve Tamil milliyetçi grupları arasında süren müzakerelerin olumsuz sonuçlanması taraflar arasında çatışmayı daha da alevlendirmiştir.

İlerleyen süreçteki barış görüşmelerinin, Birinci Barış Görüşmeleri'nden en önemli farkı LTTE dışındaki Tamil milliyetçi gruplarının diğer görüşmelerde muhatap alınamamasıdır. Bunun en önemli sebebi, LTTE kendi dışında Tamilleri temsil eden bir milliyetçi grup istememiştir. Böyle bir ortamda Sri Lanka Hükümeti ve Hindistan arasında yapılan müzakere süreci, Temmuz 1987'de Sri Lanka'nın başkentinde başlamıştır. Bu görüşmelerin sonucunda "Hindistan-Lanka Uzlaşması" imzalanmıştır. Bu uzlaşma ile Sri Lanka'ya Hindistan Barış Gücü yerleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu uzlaşma ile beraber Sri Lanka Hükümeti anayasasında bazı değişiklikler yapmış ve ülke eyalet sistemine geçmiştir. Bu uzlaşmaya, LTTE çok sert tepki vermiş ve Rajiv Gandhi, LTTE tarafından öldürülmüştür (Krisha, 2001: 215). Müzakereler esnasında çatışmanın tarafları karşılıklı provokasyonlar gerçekleştirerek müzakerelerin kesintiye uğramasına sebep olmuştur.

Barış görüşmelerinin ikincisi "Mayıs 1989'da Sri Lanka'nın Başkenti Colombo'da gerçekleştirilmiştir. Yeni başkan Ranasinghe Premadasa, seçimden hemen sonra görüşmelere başlamıştır. Bu görüşmelerde LTTE temsilcileri, Hindistan Barış Gücü'nden duymuş oldukları sıkıntıları dile getirmiştir. Barış görüşmelerinden bir sonuç çıkmaması, daha çok LTTE dışındaki Tamil milliyetçi gruplarının aleyhine olmuştur. Çünkü TULF ve EPRLF'nin lider kadrosundaki isimleri bu süreçte, LTTE tarafından öldürülmüştür. Böylece bir bakıma, LTTE müzakereler esnasında kendi dışında müzakerelere müdahil olacak bir temsilci bırakmamıştır. Müzakerelerden olumsuz sonuçla ayrılan LTTE özellikle intihar saldırıları aracılığı ile eylemlere başlamıştır (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 33).

Üçüncü Barış Görüşmeleri, Ekim 1994'da Sri Lanka'da başlamış, dört tur yapılmıştır. Üçüncü Barış Görüşmeleri'nde Hükümeti K. Balapatabandhi ve Bishop K. Fernando, LTTE'yi Karikalana temsil etmiştir. Nisan 1995'e kadar sürecek barış görüşmeleri, sonuç alınmadan bitmiştir. 1992-1995 yılları arasında LTTE'ye karşı mücadelede Sri Lanka Hükümeti yer yer üstünlüğü ele geçirse de, ilerleyen süreçte LTTE gerilla taktiği ile kaybettiği yerleri geri almış, şiddetin boyutu giderek artmıştır. 1994'de barış sloganı ile iktidara gelen Chandrika, LTTE ile görüşmeler konusunda olumlu adım atmasına rağmen,

LTTE reddetmiştir. Bu süreçte Sri Lanka Hükümeti, barış için savaş sloganını geliştirmiştir (Asia Report, 2006: 4). Bunun sonucunda ülke çok sert çatışmalara sahne olmuştur (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 34).

Barış görüşmeleri, Sri Lanka'nın iç politik hareketliliğine göre de kesintiye uğramış veya devam etmiştir. Müzakereler, Sri Lanka'da seçim süreçleri başladığı dönemde kesintiye uğramıştır. Norveç'in tekrar etkili bir şekilde arabulucu olarak faaliyete başlaması, Başbakan Ranil Wickremasinghe'nin 2001 yılında Sri Lanka'da güçlü bir şekilde iktidara gelmesi ile olmuştur. 2001 yılında Başbakan Ranil Wickremasinghe sorunu çözmek amacıyla tekrar müzakereleri başlatmak istemiştir. Norveç'in arabuluculuğu çerçevesinde tekrar görüşmeler başlamıştır (Asia Report, 2006: 1). LTTE lideri ile gerçekleştirilen toplantıya ABD, AB, Japonya, Sri Lanka, Norveç katılmıştır. Tokyo Konferansı'nda Sri Lanka Hükümetine kalkınması ve Tamil sorununu çözmesi bağlamında gelişme projesi sunulmuştur.

Norveç arabulucu olarak iki tarafın iletişim kurmasını kolaylaştırmıştır. Bu bağlamda Norveç, tarafların bazı konularda uzlaşmasına yardımcı olmuştur ve 2002 yılında taraflar arasında ateşkes antlaşması imzalanmıştır. LTTE lideri Prabhakaran, 2002 Kasım kahramanlar günündeki konuşmasında bölgesel özerklikten bahsetmiştir. Prabhakaran, eğer LTTE'nin özerklik talebi reddedilirse, kendilerine savaştan başka seçenek kalmadığını belirtmiştir. Taraflar arasında süren görüşmelerde birleşik Sri Lanka devleti içerisinde Tamil Özerkliği konusunda taraflar görüş birliğine varmıştır (Asia Report, 2006: 7). Bu görüşmeler çerçevesinde 22 Şubat 2002'de LTTE ile Sri Lanka Hükümeti ateşkes antlaşması imzalanmıştır. Bu ateşkes sonucunda Sri Lanka'da kuzeyi ve güneyi birbirine bağlayan yollar açılmıştır. Fakat Sinhalese milliyetçileri, ateşkes antlaşmanın imzalanmasını LTTE'nin Tamillerin yasal temsilcisi olarak tanınması olarak yorumlamışlardır (Asia Report, 2006: 6). Her iki halk arasında aşırı milliyetçilerin barış görüşmelerini ihanet olarak algılaması, sürecin kısır kalmasına sebep olmuştur.

Norveç'in öncülüğünde devam eden görüşmelerde Sri Lanka Hükümeti ve LTTE temsilcileri ağırlıklı olarak, LTTE'nin kontrolünde olan toprakların hâkimiyetini, LTTE'nin finansman kaynaklarını, LTTE'nin iletişim kanallarını müzakere etmiştir. İlginç olan nokta seçimden önce Hükümet Güçleri, LTTE'ye yönelik tahrik edici eylemlerini arttırmıştır (Ratnayake, 2006: 1). LTTE lideri ise, müzakereler esnasında sürekli bağımsızlık açıklamalarında bulunmuştur. Bu bize müzakere sürecinin başarısızlık ile sonuçlanmasının asıl sebebinin iç politik hesapların müzakere sürecini etkileyebilmesi oldu-

ğunu göstermektedir. Bundan dolayıdır ki, bu görüşmelerden bir sonuç elde edilememiştir (Asia Report, 2006: 1).

2002'de imzalanan ateşkes antlaşması, Sri Lanka Hükümeti ve LTTE'nin şiddeti arttırması sonucunda 2006 yılında etkisiz hale gelmiştir (Humanitarian Operation Factual Analysis, 2011: 37). Sri Lanka adasında 2002-2006 yılları arasında 2500 kişi hayatını kaybetmiştir (Asia Report, 2006: 1). Oslo Görüşmeleri'nin sonuçsuz kalmasının sebebi Crisises Group'a göre, LTTE'nin olumsuz tavrıdır. Şöyle ki, LTTE federasyon önerisini reddetmiş, kendi bölgesinde kendi egemenliğini daha da arttırmak istemiştir. Sri Lanka Hükümeti, Norveç aracılığı ile devam eden görüşmeleri çok iyi değerlendirmiştir. Hükümet Güçleri, görüşmeler devam ederken önemli noktaları ele geçirmiştir. Örneğin Sampoor bölgesi LTTE için çok önemli bir yerdir. Çünkü LTTE, bütün silah ihtiyaçlarını bu bölge aracılığı elde etmiştir (Asia Report, 2006: 12). Barış sürecine sekte vuran diğer bir gelişme, LTTE'nin suikast eylemlerine devam etmesidir. Bu bağlamda LTTE tarafından Sri Lanka Dışişleri Bakanı Laksman Kadirgamar, Hükümetin Barış Sekreteri Kettesh Logannathan, LTTE tarafından düzenlenen eylemler sonucunda öldürülmüştür. Barış sürecinin bu dönemde sekteye uğramasında iki önemli unsur bulunmaktadır. Birincisi, LTTE örgüt yapısının otoriter olması sebebiyle; LTTE'nin geleceğe dair bir çözüm üretememiş olmasıdır. İkincisi, Sri Lanka Hükümeti'nin en büyük eksiğinin gerekli reform çalışmalarını başlatmamış olmasıdır. Bu bağlamda Sri Lanka Hükümeti çatışmanın kökenine dönük çözüm önerileri üretmemiştir. Sri Lanka Hükümeti, dil konusunda ve askerî alanda yapılması gereken reformları yapmamıştır. Bu süreçte Sinhalese milliyetçilerinin sürece olumsuz etkisi göz ardı edilmemelidir. Örneğin Oslo'da yapılan görüşmelerde Hükümet yetkilileri müzakere dili olarak İngilizceyi kabul etmemiştir. Hem Tamillerin hem de Sinhaleselerin İngilizceyi sosyal hayatta kullanmasına rağmen, müzakerelerde sürecin eşit koşullar altında gerçekleşmeyeceğine dair bir his özellikle, Sri Lanka Hükümet yetkilileri tarafından LTTE temsilcilerine diplomatik anlamda verilmek istemiştir. Barış görüşmeleri, hem LTTE hem de Sri Lanka Hükümeti tarafında militarist zihniyetle yönetilmiştir (Asia Report, 2006: 16). Bundan dolayı, müzakereler başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu süreç sonunda 2006 yılında iç savaş tekrar alevlenmiştir.

Tablo 2. Sri Lanka Hükümeti ve LTTE Temsilcileri Arasında Yapılan Müzakereler

AŞAMA	TARİH	YER	SRI LANKA HÜKÜMET TEMSİLCİSİ	LTTE TEMSİLCİSİ
BARİŞ GÖRÜŞMELERİ-I				
	13-Temmuz 1985	Bhutan: Thimpu	Dr. H W	L Thilakar
	12-Ağustos 1985	Şehri	Jayawardena	
HİNDİSTAN LANKA GÖRÜŞMELERİ				
	Temmuz 1987	Sri Lanka: Colombo	Hindistan ve Sri Lanka Hükümet Yetkilileri	
BARİŞ GÖRÜŞMELERİ-II				
	3-Mayıs1989	Sri Lanka: Colombo	Bakan, A. C. S. Hameed	A Balasingham
	6-Mart 1990	- Jaffna		
BARİŞ GÖRÜŞMELERİ-III				
1. Tur	13-Ekim 1994	Sri Lanka: Jaffna	K Balapatabandhi	Karikalan
2. Tur	2-Ocak 1995			
3. Tur	14 Ocak 1995		Bishop K. Fernando	S P Tamilselvam
4. Tur	10 Nisan 1995			
BARİŞ GÖRÜŞMELERİ-IV				
1.Tur	16-Eylül 2002	Thailand: Sattahip	Bakan, G. L. Pieris	A Balasingham
	18 Eylül 2002	Naval, Chonburi		
2. Tur	31Ekim 2002	Thailand: Rose		
	3-Kasım2002	Garden Oteli		
3. Tur	2Aralık 2002	Norveç: Oslo		
	5-Aralık 2002			
4. Tur	6 Ocak 2003	Thailand: Nakhorn		
	9 Ocak 2003	Pathom		
5. Tur	7 Şubat 2003	Almanya: Norveç		
	8 Şubat 2003	Büyükelçiliği		
6. Tur	18-Mart 2003	Japonya:		
	21-Mart 2003	Kanagawa		
YENİDEN BAŞLAYAN BARİŞ GÖRÜŞMELERİ				
Geneva	22 Şubat 2006	İsviçre: Cenevre	Bakan, N S de Silva	A Balasingham
	23 Şubat 2006			
Oslo	8-Haziran 2006	Norveç: Oslo	Dr. P Kohona	LTTE Oslo'ya geldi fakat görüşmelre katılmadılar
	9-Haziran 2006			
	28-Ekim 2006	İsviçre : Cenevre	Minister N S de Silva	. S P Tamilselvam
	29 Ekim 2006			

Kaynak: Humanitarian Operation Factual Analysis, Ministry of Defence Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, July 2006- May 2009, July 2011: 29.

Müzakereler devam ederken dünyanın gelişmelere bakışı şu şekilde gelişmiştir. AB yayımlamış olduğu kararlarda şiddet olaylarından dem vurmış ve LTTE'nin müzakerelere koşulsuz katılması gerektiğini vurgulamıştır (Council of the European Union, 2005: 1). Ayrıca, AB, Norveç'in arabuluculuğunu desteklediğini açıklamıştır (Council of the European Union, 2006: 1).

11 Eylül saldırılarından sonra dünya kamuoyunda oluşan terörizm fobisinden, en çok etkilenen terör örgütlerinden biri de LTTE'dir. 11 Eylül Sonrası meydana gelen siyasî gelişmeler, LTTE'nin Sri Lanka hükümetine yönelik giriştiği mücadelenin dünya politikasına yön veren aktörler tarafından kabul görmemesine ve LTTE'nin dış dünyadan izole olmasına sebep olmuştur. Bu süreci iyi değerlendiren Sri Lanka Hükümeti, Tamil Diasporası'nın etkili olduğu Kanada, Almanya gibi ülkelerde LTTE'nin Tamil Diasporası'nı para kasası olarak kullanmasını önlemeye çalışmıştır. Uluslararası kabul görmeme, LTTE'nin Sri Lanka Hükümeti'ne yönelik mücadelesinde zayıf yanını oluşturmuştur.

Özetle, Norveç aracılığı ile yapılan görüşmelerde, uluslararası aktörlerin LTTE'yi terör örgütü ilan etmesinin de etkisiyle, Sri Lanka Hükümeti uzlaşmaz bir tavır sergilemiş, askerî kapasitesini arttırmaya çalışmıştır. LTTE ise, kendisi ile yapılan müzakere sürecini olumlu değerlendirememiştir. Örneğin LTTE, LTTE'nin siyasallaşması yönünde adımlar atmamıştır. Sonuç olarak, Soğuk Savaş Sonrası'nda LTTE, dış dünyayı iyi okuyamamış, dış dünyadaki gelişmelere göre kendisini yenileyememiştir.

Bir örgüt değişikliklerden faydalanabiliyorsa öğrendiği söylenebilir (Demir, 2008: 59). LTTE iyi organize olmuş bir örgüt olmasına rağmen, kendini yenileyebilen bir örgüt olamamıştır. Çünkü LTTE müzakere sürecini Sri Lanka Devletinin itibar kaybetmesi ve böylece halkın gözünde ikili bir otorite oluşturmak için kullanmıştır. Sri Lanka Hükümeti ise, müzakere sürecini LTTE'yi marjinalleştirmek, başka bir deyişle uzlaşmaya yaklaşmayan eli kanlı bir terörist örgüt olarak göstermek için kullanmıştır. İki tarafın uzlaşmaz tavrı müzakere sürecinin önünü tıkamış ve şiddet artmıştır.

11 Eylül Sonrası Gelişmeler ve Müzakere Sürecine Etkisi

El Kaide'nin 11 Eylül 2001'deki ikiz kulelere saldırısı, Soğuk Savaş Sonrası süreci sonlandırmış ve uluslararası politikada yeni bir dönem açmıştır. 11 Eylül Soğuk Savaş dönemindeki evrenselleştirici eğilimleri ortaya çıkarmış ve uluslararası terörizmle mücadele başlamıştır (Buzan, 2008: 119). Eski terörizm kavramı 11 Eylül öncesinde milliyetçi ve ayrılıkçı terör örgütleri için

kullanılıyordu. 11 Eylül ile beraber yeni terörizm kavramı ortaya çıkmıştır. 11 Eylül sonrasında ortaya çıkan yeni terörizm kavramı terör örgütlerinin uluslararası bağlarına dikkat çekmektedir. Yeni terörizmin hedefi uluslararası sistemdir (Gofas, 2012: 25). 11 Eylül Saldırıları'nın İslamcı militanların intihar saldırısı şeklinde gerçekleşmesi, dikkatlerin intihar saldırılarını yeni bir mücadele yöntemi olarak dünyaya duyuran LTTE'ye yöneltilmesine sebep olmuştur (Smith, 2012: 1). LTTE'nin, El Kaide ve Afgan Mücahitleri ile ilişkileri 1980'li yılların başına dayanmaktadır. 11 Eylül Saldırılarından önce, Afgan Mücahitleri ile LTTE yetkilerinin çok sıkı bir ilişkiye sahip olması, 11 Eylül Saldırılarından sonra da LTTE'nin El Kaide ve Afgan Mücahitleri ile ilişkilerini sıcak tutması, LTTE'nin dış dünyanın gözünde marjinalleşmesini kolaylaştırmıştır (Aryasinha, 2012: 1). İngiltere'de yapılan bir araştırmada El Kaide ile LTTE'nin ticari ilişkilerinin çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Sri Lanka Hükümeti'nin LTTE ile silahlı mücadelede uluslararası toplumun desteğini arkasına almasında en önemli unsur, LTTE'nin diğer radikal örgütlere örnek teşkil eden bir örgüt niteliğinde olmasıdır (Aryasinha, 2012: 1).

11 Eylül 2001 terör eylemleri sonrasında BM'de yürütülen terörizmle mücadele çalışmalarına hız verilmiş, terörle mücadeleyi, BM Şartı'nın "Barışı Tehdit, Barışın İhlali ve Saldırı Hareketlerine Karşı Alınacak Tedbirler" başlığını taşıyan 7. Bölümü çerçevesinde değerlendiren Güvenlik Konseyi, 1368 ve 1373 sayılı kararları alarak, Teşkilat'ın terörizme karşı çabalara tüm gücüyle destek vermesini kabul etmiştir (Erhan, 2012: 1). Sri Lanka Başbakanı Ranil Wickremesinghe, 23 Temmuz 2002'de ABD'de yapmış olduğu konuşmada küresel terörizme vurgu yapmıştır. Sri Lanka, terörizmle mücadele konusunda BM'nin 1373 nolu kararını desteklemiştir. 1373 nolu karar, Sri Lanka'nın terörizmle mücadele konusunda uluslararası toplumla işbirliği yapmasını sağlamıştır. Ayrıca Sri Lanka Hükümeti, 1373 nolu karar vasıtası ile şiddet kullanımı konusunda kendisine avantaj sağlamıştır (Kınacıoğlu, 2012: 79). Wickremesinghe, bu karar ile, Sri Lanka Hükümeti'nin uluslararası terörle mücadelede küçük ama çok anlamlı bir adım attığını belirtmiştir. Wickremesinghe bu konuşmasında, Sri Lanka'nın ekonomik ve sosyal haklar yönünden geliştiğini ve LTTE ile yapılan müzakereleri desteklediklerini belirtmiştir. Wickremesinghe, dış dünyaya iç istikrar için müzakereleri desteklediğini belirtirken, diğer yandan şiddet kullanımı konusunda ise terörle mücadele başlığı altında Sri Lanka'nın gücünü daha da arttırmıştır.

LTTE lideri Prabahakaran, 2000 yılında yaptığı konuşmada siyasî çözüme LTTE'nin karşı olmadığını belirtmiştir. Norveç'in barış için attığı adımla olumlu bulan Prabahakaran, Tamil halkının haklarının Batı çatışma çözüm yöntemleri olan anayasal dönüşüm ve müzakere yöntemleri vasıtası ile sağ-

lanabileceğini belirtmiştir. Prabahakaran'a göre, Tamil halkının siyasî ve kültürel hakları "faşist Sinhala Anayasası" ile elinden alınmıştır. Tamil halkının siyasal yönden kendini ifade etmesi Sri Lanka Devleti tarafından engellenmiştir. Chandrika Hükümeti'nin LTTE'yi dünyaya terör örgütü olarak tanıtmaya çalıştığını belirten Prabahakaran, LTTE'nin Tamil halkının özgürlüğü için mücadele ettiğini belirtmektedir (Annual Hero's Day, 2012: 1).

Sri Lanka Hükümeti iç savaşı sonlandırmak amacıyla 1978 Anayasası'nda bazı değişiklikler yapmak için 2000 yılı Ağustos ayında çalışmalar başlatmıştır. Sri Lanka Hükümeti, Anayasa reform çalışmaları, 11 Eylül olaylarının hemen akabinde 3 Ekim 2001'de gerçekleşmiştir. 1978 Anayasası'nda yapılan değişikliklerle anayasal meclis ve bağımsız komisyonların önü açılmıştır. Başkan Chandrika Kumaratunga, 4 Şubat 2001'de yaptığı konuşmada, yeni bin yıl ile birlikte Sri Lanka'nın hayal kırıklığının umuda dönüşmek üzere olduğunu ifade etmiştir. Başkan Kumaratunga, Sri Lanka Hükümeti'nin Tamil halkı ile savaşmadığını, onların temsilcisi olduğunu iddia eden bir terör örgütü ile mücadele ettiğini belirtmiş, bu gerçeklerin dış dünya tarafından yakından takip edildiğini vurgulamıştır. Başkan Kumaratunga bu konuşmasında, Sri Lanka'nın diğer büyük problemi olarak demokratik özgürlüğün yetersiz kalmasından bahsetmektedir (President Chandrika Kumaratunga's..., 2012: 1). Sri Lanka, 11 Eylül sonrasında uluslararası toplumun endişelerini dikkate alan bir dış politika tavrı gerçekleştirmiştir.

2006 yılında ateşkesin sona ermesinden sonra LTTE lideri Prabahakaran, 27 Kasım 2007'de yapmış olduğu konuşmada, Sri Lanka Hükümeti'nin faşist uygulamalara devam ettiğini belirtmiştir. LTTE lideri Sri Lanka'nın Batı çatışma çözüm yöntemi olarak bilinen müzakere sürecini dış dünyanın yeni geniş çaplı bir savaş için kullanacağını iddia etmiştir. Müzakere sürecinin Sri Lanka Hükümeti tarafından Norveçli arabulucuları bıktırmak için kullanıldığını iddia eden LTTE lideri, hükümet'in "barış için savaş", "terörizme karşı savaş" sloganlarını müzakere sürecini etkisiz hale getirmek için kullandığını dile getirmiştir. LTTE lideri, 11 Eylül sonrası yaptığı konuşmalarda uluslararası toplumu hedef alarak kendilerinin terörist olmadıklarını vurgulamıştır. Ayrıca LTTE lideri, Batı'nın kendi etnik sorunlarını başarı ile çözerken Tamillerin etnik temizliğe maruz kalmasının Batı tarafından seyredildiğini iddia etmiştir (Day speech, 2007: 1).

Modern ulus devlet ve güç olgusu, devlet dışı aktörlerin uluslararası sistemden zamanla dışlanmalarını sağlamıştır. Soğuk savaşın bitişiyle beraber ulus devletin varlığına yönelik bazı tehditler ortaya çıkmıştır. Devlet merkezli yapının aşınmaya başladığı dönemde 11 Eylül Saldırıları sürecin gidişatını

değiştirmiştir (Bacık, 2006: 62). 11 Eylül Saldırıları'nın uluslararası ilişkilerde meydana getirdiği en önemli gelişme ulus-devletin tekrar güçlenmesi ile ilgilidir. 11 Eylül, devlet merkezli ve güvenlik merkezli bakış açısını yeniden canlandırmıştır (Bacık, 2006: 70). Sri Lanka Devleti 11 Eylül sonrasında devlet merkezli ve güvenlik bakış açısını arttırmıştır. Temple üniversitesi öğretim üyesi A.R.M İmtiyaz, 2005 yılında Rajapakse'nin iktidar olması ile Sri Lanka'da siyasal alanın Tamiller için daha da daraldığını belirtmektedir. Profesör İmtiyaz'a göre, Başkan Rajapakse'nin Tamil Kaplanları'nı yok etmek için askerî seçeneği kullanmasına 11 Eylül sonrasında dünyada meydana gelen terör fobisi zemin hazırlamıştır. Bu siyasî ortamda LTTE'nin de süreci okuyamaması Rajapaksa'nın elini kuvvetlendirmiştir. Rajapaksa göreve gelir gelmez LTTE ile Norveç arabuluculuğunda gerçekleşen müzakerelerin sona ermesi sorunun siyasal araçlarla çözülme ihtimalini rafa kaldırmıştır. Rajapaksa'nın Başkan olduğu 2006-2009 yılları arasında LTTE üyesi 22.000 isyancı öldürülmüştür (War Crimes, 2010: 28). Başka bir deyişle Profesör İmtiyaz'a göre, 11 Eylül olayları yaşanmasaydı, LTTE Sri Lanka'nın kuzeyinde bağımsız bir Tamil Devleti kurabilirdi.

Etnik ayrılıkçı örgüt LTTE'nin, sorunun siyasî araçlarla çözülmesine yönelik adımları sınırlı kalmıştır. LTTE 2001-2006 yılları arasında eylemlerine devam etmiştir. Ayrıca müzakerelerin devam ettiği bu süreçte sanki büyük bir savaşa hazırlanıyormuş gibi lojistik araçlarını arttırmaya çabalamıştır. Bu süreçte 2004 yılında LTTE lideri Velupillai Prabhakaran ve Kumandan Karuna arasında fikir ayrılığı ortaya çıkmıştır (Crisis Group, 2006: 9). LTTE'nin militarist bir yapıya sahip olması, farklı düşüncelerin dışlanması sürecini doğurmuştur. LTTE'nin Doğu İleri Komutanı olan Colonel Karuna Amman, hükümet ile yapılan müzakereleri desteklemekle birlikte LTTE'nin daha çok adım atması gerektiğini belirtmiştir (The Collapse and..., 2012: 1). Karuna, LTTE'nin gerilla taktikleri ile daha fazla devam edemeyeceğini düşünüyordu. Bu fikir ayrılığı sonucunda Karuna, Sri Lanka Hükümeti ile anlaşmaya vardı ve Karuna'nın hâkim olduğu bölge Hükümet Güçleri'ne devredildi. Takip eden dönemde Karuna, Rajapaksa Hükümeti'nin 2008 yılında Milli Entegrasyon Bakanı olmuştur (Ex-rebel made...,2012: 1). LTTE içinde yaşanan bu ayrışma, LTTE lideri Velupillai Prabhakaran'ın Sri Lanka Hükümeti tarafından dış dünyaya uzlaşmaz bir kişilik olarak yansıtılmasını kolaylaştırmıştır.

LTTE'nin 2009 yılında Sri Lanka Hükümeti tarafından imha edilmesi ile iç savaş sona ermiştir. Bu gelişmelerin hemen sonrasında Sri Lanka Devlet Başkanı Mahinda Rajapakse, parlamento açılışında yapmış olduğu konuşmada Sri Lanka Ordusunun başarısını takdir etmiştir. Başkan Rajapakse, terörizmle mücadelenin bir okulu bulunmadığını ve bu başarının kaynağının Sri Lanka

Güvenlik Güçleri olduğunu ifade etmiştir. Başkan Rajapakse bu konuşmasında sorunun sadece siyasî **yöntemlerle çözülemeyeceğini iddia etmiştir. Başkan Rajapakse'ye göre, Sri Lanka Devleti bu son mücadele döneminde Tamil halkı ile LTTE arasına bir çizgi koymuş**, keskin bir ayırım yapmıştır. Başkan Rajapakse, parlamento açılış konuşmasında dünya demokrasisinin sorunun çözümüne katkı yapmasını uzun konuşma metninde iki cümleyle sığdırmıştır (President's speech, 2012: 1).

Sri Lanka Hükümeti'nin "etnik ayrılıkçı örgüte karşı, şiddet kullanarak şiddet unsurunu yok etme metodu" literatüre Sri Lanka modeli olarak geçmiştir (War Crimes, 2010: 29). 2009 sonrasında Tamillerin çoğunlukta olduğu adanın kuzeyinde tam kontrolü sağlayan Hükümet Güçleri, LTTE'nin eskiden hâkim olduğu bölgeye giriş ve çıkışlara izin vermemektedir. Burada yaşayan Tamilere Hükümet Güçleri baskıyı arttırmıştır. Ayrıca bu bölgede yaşayan gazeteci ve siyasetçilerin çok zor şartlar altında yaşadığı belirtilmektedir (Ganguly, 2011: 1). Demokrasi bağlamında ise, sorunun öncül sebeplerinden olan temsil sorunu, Sri Lanka'da hâlâ çözülmüş değildir. Sri Lanka'nın 1972 yılında başkanlık sistemine geçmesi ile birlikte, %30 oy kapasitesi olan Tamiller, Sinhaleselerin sayısal çoğunluğuna boyun eğmek zorunda kalmıştır. Mahinda Rajapaksa başkan olduğu 2005 yılından bu yana, devlet kademelerinde akrabalarının ağırlığını arttırmıştır. Devlet kademesindeki önemli 94 kuruluşun başında Rajapaksa'nın akrabaları bulunmaktadır. Rajapaksa'nın üç kardeşi ise savunma bakanlığı sekreterliği, ekonomi bakanlığı, parlamento sözcülüğü görevini yürütmektedir (McFarland, 2011: 1). Buradan anlaşılacağı gibi, Sri Lanka Hükümeti'nin çatışmanın siyasal kültürel ve ekonomik sebeplerinin dönüşümüne yönelik eylemlerde bulunmadığı iddia edilebilir. Son tahlilde 11 Eylül sonrasında Tamil Sorunu'nun şiddet boyutu ortadan kaldırılsa da Tamil Sorunu'nun siyasal, ekonomik ve kültürel sebepleri dönüştürülemezdir.

Sonuç

Batı çatışma yönetimi metodu, çatışmanın dönüştürülmesinin bireylerin eğitimi ile mevcut olacağını iddia etmiştir. Fakat Sri Lanka'da Tamil Sorunu müzakereler aracılığıyla çözülememiştir. Bunun en önemli sebebi Sri Lanka Hükümeti'nin vatandaşı olan bireylere fırsat eşitliği sağlamamasından kaynaklanmaktadır. Eğitim alanında hükümet üniversiteye giriş sistemini 1974 yılında değiştirerek bölgesel kota sistemini getirmiştir. Bölgelere belli öğrenci kotası konulmuştur. Bu eğitim sisteminden en çok yararlananlar Sinhaleseler olmuştur. Sinhaleseler nüfusun çoğunluğunu oluşturması ve kuzey

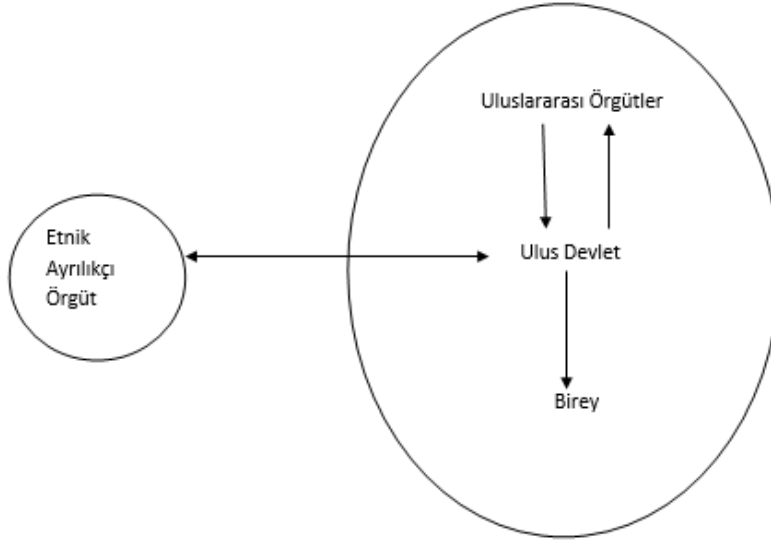
bölgeler dışındaki bölgelerde çoğunlukta bulunması sebebiyle, üniversiteye en çok öğrenciyi gönderen kesimin de sistem tarafından Sinhaleselerin olması sağlanmıştır. Çünkü bu sistem, başarıyı veya öğrencinin çalışkan olmasını temel almaktan daha çok, öğrencilerin mensup oldukları etnik gruba göre ödüllendirilmesi sistemine dönüşmüştür. Bu sistemden dolayı birçok başarılı Tamil kökenli öğrenci eğitimini yarıda bırakmış, kotaya takılmaları sebebi ile birçok Tamil okuldan atılmıştır (Sri Lanka Education and Ethnic Conflict, 2012: 1). Bu fırsat eşitsizliği Tamil Sorunu'nun daha da derinleşmesine sebep olmuştur. Öyle ki Tamil Kaplanları'nın kendilerine katılacak isyancı sıkıntısı çekmemesi, müzakerelerin sık sık silahlı çatışmalar vasıtasıyla kesilmesi ve müzakerelerin başarısız sonuçlanmasında Sri Lanka Hükümeti'nin yanlış politikaları sonucu eğitimsiz ve işsiz kalmış Tamil gençlerinin rolü çok büyüktür.

Sri Lanka Hükümeti, LTTE'yi ortadan kaldırmak için sivillere dahi zarar vermeyi göze almıştır. Bu noktada bölge ülkeleri ve uluslararası toplum, Sri Lanka'yı sadece uyarmakla yetinmiştir. Başka bir deyişle, ulus devlet anlayışı, 11 Eylül terör eylemlerinin intikamını tam anlamıyla Afganistan'da Taliban veya El Kaide'den değil; Sri Lanka'da LTTE'den almış ve bu görevi Sri Lanka ulus devleti başarıyla yerine getirmiştir. 11 Eylül Sonrası meydana gelen gelişmeler, Sri Lanka-LTTE arasında süre gelen müzakere sürecini sonlandırarak Sri Lanka Devleti'nin orantısız güç kullanmasını kolaylaştırmıştır (Report of the Secretary, 2011: 27). 11 Eylül sonrası ulus devletin güçlenmesi müzakerelerde Sri Lanka devletinin lehine olmuştur. Hükümet askerî gücünü ön plana çıkarmıştır. LTTE bağımsızlık söylemine ağırlık vermiş ve bunun sonucunda Hükümet temsilcileri, sorunu müzakere etmekten daha çok, LTTE'nin bir terör örgütü olduğunu dış dünyaya göstermeye çalışmıştır. Tamil Sorunu'nun müzakare ile çözülememesinin diğer önemli sebebi, tarafların müzakere sürecini iç kamuoyunun beklentileri ile birlikte yürütmeye çalışması ile müzakerelerin her iki taraftan da suistimal edilmesidir. Başka bir ifadeyle müzakerelerin tarafları olan Sri Lanka Hükümeti ve LTTE temsilcileri, müzakereleri militarist zihniyetle yönlendirmişlerdir. Bunun sonucunda müzakerelerin tıkandığı dönemlerde her iki taraf da güçlerini silaha sarılarak gösterme yarışına girişmişlerdir. Uluslararası örgütlerin müzakerelerin devam etmesine yönelik baskılarının yetersiz kalması, çatışmanın olumlu sonuçlanmasını engellemiştir.

AB, en çok çocuk asker durumunu eleştirmiştir. Bu bağlamda LTTE'nin çocuk askerleri eylemlerde kullanmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirmiş ve LTTE'yi silah bırakmaya davet etmiştir (Council of the European Union, 2006: 1). AB, sorunun şiddet unsurunun 2009'da son bulduğunu ifade etmiş,

bu gelişmeye rağmen, Sri Lanka'da insan hakları ihlallerinin devam ettiği vurgulanmıştır. LTTE'nin, 1980'den beri çocuk askerleri kullanması, uluslararası örgütler tarafından da eleştirilmiştir (Amnesty International, 37/017/2008: 1). Uluslararası Af Örgütü, 2009 yılında Hükümet Güçleri ve LTTE militanları arasında süren çatışmalar sonucunda hayatını kaybeden insan sayısının 20.000 civarında olması sebebi ile BM Güvenlik Konseyi'ne başvurmuştur. Uluslararası Af Örgütü, Sri Lanka Hükümeti'nin insan haklarını ihlal ettiğini belirtmiş ve Sri Lanka Hükümeti'nin yaptırımlara tabi kılınmasını dile getirmiştir (Amnesty International, IOR 40/2009.099: 1). Uluslararası örgütler (BM, AB, IMF, Dünya Bankası) Sri Lanka Hükümeti'nin müzakereleri başarılı bir şekilde sonuçlandırması için ekonomik ve sosyal bir baskı aracı olamamıştır.

Tablo 3: Doğu'da Yaşanan Etnik Çatışmalarda Karşılıklı Etkileşim Çemberi³

Sonuç olarak bu çalışma, Batı çatışma çözme metodu müzakerelerin Sri Lanka Hükümeti-LTTE görüşmelerinde olumlu sonuçlanmamasının en önemli sebebi olarak Batıdaki gibi müzakere sürecinde etnik ayrılıkçı örgüt ile devlet arasında karşılıklı etkileşimin yaşanmamasından kaynakladığı sonucuna varmıştır. Batı ülkelerinde yaşanan etnik çatışmalarda uluslararası örgütler, ulus devlet, birey ile etnik ayrılıkçı örgüt arasında çatışmanın dö-

³ Yazar tarafından yapılmıştır.

nüşümü noktasında yani müzakerelerin devam etmesi hususunda daha geniş bir etkileşim söz konusuysen Sri Lanka'da yaşanan etnik bir çatışmada etnik ayrılıkçı örgüt ile sadece ulus devlet etkileşiminde bulunabilmektedir. Sri Lanka'da Tamil Sorununun yıllarca müzakere edilmesine rağmen müzakerelerin olumlu sonuçlanmamasının bir diğer önemli sebebi de, büyük çember içerisinde (bkz. Tablo 3) karşılıklı etkileşimin sadece uluslararası örgütler ve ulus devlet arasında meydana gelmesinden, Batıdaki etkileşim tablosuna göre daha dar alanda gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte Sri Lanka Hükümeti'nin bireyle etkileşiminin tek yönlü kalması, toplumsal ayrışmanın ortadan kalkmasını ve çatışmanın dönüşümünü olumsuz etkilemiştir.

Kaynakça

- Akyeşilmen, Nezir, "Çatışma Yönetimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Analiz", Nezir Akyeşilmen, (ed.), *Barışı Konuşmak*, ODTÜ Yayınevi, Ankara, 2013.
- Asia Report , *Sri Lanka's Human Rights Crisis*, No: 135, 14 June 2007.
- _____, *War Crimes in Sri Lanka*, No: 191, 17 May 2010.
- Bacık, Gökhan, "Westfalyan Sistemin Direnişi: 11 Eylül ve Uluslararası Politika", *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 10, Yaz 2006, ss. 57-76.
- Bailey, David Paul , "Rampant Lions: The Buddhist Response to Violence in Sri Lanka", *Lamp- da Alpha Journal*.Volume: 37, 2007, ss. 12-22.
- Burchill Scott vd., *Uluslararası İlişkiler Teorileri*, Ali Aslan, Çev. Muhammed Ali Ağcan, Küre Yayınları, İstanbul, 2009.
- Council of the European Union Brussels, 12669/1, 105, REU1, (Presse 248), P106/05,29 September 2005.
- _____, 5510/01/06, REU 1 (Presse 18), P 15/06, 28 January 2006.
- _____, 5736/1/06, REU 1, (Presse 27), P 019/06, 31 January 2006.
- _____, 9962/06, Presse 163, P078/06, 31 May 2006.
- _____, 9974/06, Presse 165, 31 May 2006.
- _____, 16076/06, Presse 347, 31 May 2006, P.141.
- _____, 7761/08, 18 March 2008, Presse 79.
- "Day' speech by LTTE chief Velupillai Prabhakaran", November 27, 2007, <http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/07nov24ltte.htm>, (Erişim tarihi: 20.06.2012).
- Dağcı, Kenan, Çaman, Efe, Uluslar arası Çatışma Çözümleri Yaklaşımları: Müzakere ve Arabuluculuk, <http://www.kenandagci.com/files/dagci-caman.pdf>, (Erişim tarihi: 07.04.2014).
- Demir, Korhan Cenker, "Öğrenen Örgütler ve Terör Örgütleri Bağlamında PKK". *Uluslararası İlişkiler Dergisi*. Cilt: 5, Sayı: 19, Güz 2008, ss. 56-84.

- Erhan, Çağrı, "Küreselleşme Döneminin Tehditleriyle Mücadele", http://www.stradigma.com/turkce/haziran2003/makale_01.html, (Erişim tarihi: 21.06.2012).
- "Ex-rebel made Sri Lankan minister", <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7933561.stm>, (Erişim tarihi: 20.06.2012).
- Galtung, Johan. "Peace by Peaceful Conflict Transformation – the TRANSCEND Approach". Charles Webel ve Johan Galtung (ed.), *Handbook of Peace and Conflict Studies*, Routledge, USA, 2007.
- Ganguly, Meenakshi, "Sri Lanka Takes the Wrong Road to Peace", <http://www.hrw.org/news/2011/05/17/sri-lanka-takes-wrong-road-peace>, (Erişim tarihi: 12.11.2011),
- "Heroes' Day' speech by LTTE chief Velupillai Prabhakaran", November 27, 2007 <http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/07nov24ltte.htm>, (Erişim tarihi: 10.04.2012).
- Jeong, Ho-Won, *Understanding Conflict and Conflict Analysis*, SAGE Publications, London, 2008.
- Humanitarian Operation Factual Analysis, *Ministry of Defence Democratic Socialist Republic of Sri Lanka*. July 2006- May 2009, July 2011.
- Kinacıoğlu, Müge, "War on Terror and Hegemony: International Law Making Regarding Terrosim After 9/11", *Uluslararası İlişkiler Dergisi* Cilt: 8, Sayı: 32, Kış 2012, ss. 67-85.
- Krishna, Sankaran Postcolonial Insecurities India, Sri Lanka, and the Question of Nationhood, *Borderlines*, Volume 15, *Miversity of Minnesota Press*, 2001.
- McFarland, Maria, "Opinion: Wikileaks and US frustrations in Sri Lanka", <http://www.hrw.org/news/2010/12/16/opinion-wikileaks-and-us-frustrations-sri-lanka>, (Erişim tarihi: 12.11.2011).
- International Crisis Group Asia Report, *Development Assistance and Conflict in Sri Lanka: Lessons From The Eastern Province* Asia Report. N°165, 16 April 2009, s. 21.
- _____, *Sri Lanka: The Failure of the Peace Process*, No: Asia Report 124, 28 N o - vember 2006.
- _____, *Sri Lanka: Sinhala Nationalism and the Elusive Southern Consensus*. Asia Report No. 141, November 2007.
- _____, *Sri Lanka's Return to War: Limiting the Damage*, Asia. Report No: 146, Feb.2008.
- _____, *Development Assistance and Conflict in Sri Lanka: Lessons from the eastern Province*. Asia Report No: 165, Apr. 2009.
- _____, *Update Briefing*. Asia Briefing No: 99, Brussels, 11.01.2010.
- "President Chandrika Kumaratunga's Address to the Nation, 53rd Independence Day", February 4, 2001, http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/chandrika_kumaratungas_address.htm, (Erişim tarihi: 20.06.2012).
- "President's speech to Parliament on the defeat of LTTE", http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/president_speech_parliament_defeatofLTTE.htm, (Erişim tarihi: 20.06.2012).
- "President's Speech at the 14th SAARC Summit in New Delhi", <http://www.satp.org/satporgtp/countries/shrilanka/document/papers/sarc14.html>, (Erişim tarihi: 20.06.2012).
- Research Paper 09/51, *War and Peace in Sri Lanka*, 5 June 2009, ss. 1-80.

- Smith, Anthony D., *Milli Kimlik*.(Çev. Bahadır Şener), İstanbul, İletişim Yayınları, 2009.
- Smith, Niel A., "Understanding Sri Lanka's Defeat of the Tamil Tigers", <http://www.ndu.edu/press/understanding-sri-lanka.html>, (Erişim tarihi: 21.06.2012).
- Smith, Justin O., Maritime Interdiction in Counterinsurgency: the Role of the Sri lankan Navy in the defeat of the tamil tigers, Basılmamış Master Tezi, Naval Postgraduate School, Monterey, California, June 2010,
- "The Collapse and After", <http://himalmag.com/component/content/article/497-the-collapse-and-after.html>, (Erişim tarihi: 20.06.2012).
- UNESCO Resmi İnternet Sitesi, http://www.unesco.org/education/nfsunesco/pdf/UNESCO_E.PDF, (Erişim tarihi: 29.01.2012).
- War Crimes in Sri Lanka. *Asia Report*, No: 191, 17 Mayıs 2010.
- Yılmaz, Levent, *Siyasal Kültür-Kriz Etkileşimi Çerçevesinde Türk Siyasal Kültürünün Kriz Alanları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2003.